

Izhaja trikrat na toden
vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto
za Ameriko izven
Chicago \$3.00. Za Evropon \$3.50. Za Chicaso \$3.50.

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

LJUBIČA ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879.

Gesloga tlači

ŠTEV. (No.) 140.

CHICAGO, ILL., TOREK, 28. NOVEMBRA — TUESDAY, NOVEMBER, 28, 1922.

LETO (Vol.) VIII.

Pismo iz Pariza.

(Za "Edinost" L. Kuhar.)

(Konec.)

Po grški katastrofi je Evropa imela za izbirati med dvema političnima strujema. Prva je bila za politiko močne roke, druga za politiko pravičnega nekrvavega sporazuma. Kar smo prej povedali, ima samo retrospektivni značaj in je pravzaprav sedaj brez realnega pomena. Za Evropo je bil važen trenutek po polomu grške armade v Anatoliji. Kam se obrniti? Anglija je bila za politiko pesti in je bila pripravljena svoje grožnje tuji izvršiti. Proti Turkom se mora organizirati nova ekspedicija, v katero je hotela vplesti osobito balkanske države, med njimi v prvi vrsti tudi našo ožjo domovino. Turke je mislila z novo vojsko vreči na tla in jim diktirati neusmiljeno mir, ki bi po njenem mnenju res pomiril Orijent, Angliji pa pridobil carigradske ožine in s tem smrtnonevarno orožje proti Rusiji, katero bi s tem brez vsake težave držala v šah mat.

Evropa je vojsko odklonila. Šita je pušk in topov in bi rada začela pozidavati razvaline petletne svetovne vojne. Anglija s svojim načrtom ni potegnila simpatije drugih narodov za seboj in mi vsled tega nismo žalostni. Na drugi strani pa si ni treba prikriti, da bi azijski kristjani v slučaju za Turčijo res katastrofnega izida nove vojske, ki jo je Anglija pridigovala, bili zaščiteni. Nasprotno imamo dosti motivov za prepričanje, da bi morebitni turški boraz imel nemudoma krvave posledice za krščansko prebivalstvo. Naprednega zmagovalna armada bi pobrala le masakrirane krščanske milice.

Evropa je sledila drugi smeri, kateri načeluje francoska vnanja politika. Dajmo Turku, kar je v resnici turškega in pustimo, da Rusija izgovori svoje mnenje. Francija je bila za miren sporazum ne iz srčne ljubezni do Turkov, ampak iz ljubezni do miru. Politika mornarske sporazume Še ne pomeni ustoličenja Turkov ob častni asistenci evropskih velesil, ampak je prav čisto lahko tudi vrnitev Turčiji, kar je njenega pod policijskim nadzorstvom kontinentalnih držav. Lahko se Turčija ustanovi, ne da bi bilo treba pred njo kapitulirati in ne da bi ji bilo treba dati nazaj moči.

Dne 13. ali 20. novembra se morda otvorí mirovna konferenca, ki bo imela nalogu razmere v Orijentu urediti nekravim potom. Mi se konference veselimo, ker nam je nadomestila novo vojsko.

Katera poglavitna vprašanja bodo prišla v Lausanne na dnevnini red?

1. Meje nove Turčije.
2. Režim morskih ožin ob Dardanelah, Marmors in Bosporu.
3. Status Francije in dohod Bolgarije do egejskega morja.
4. Verske manjštine v Turčiji.
5. Garancije, ki jih mora Turčija dati za krščansko prebivalstvo.

Evropske velesile so si danes na jasnom, da svobode carigradskih ožin ne smejo žrtvovati in so odločene od te zahteve pod nobenim pogojem ne odjenjati, kar jim bo tim lažje, ker imajo danes Dardanele in Bospor v svojih rokah. Rusija bo svobodo prehoda z vso močjo podpirala.

Evropa si je tudi na jasnom, da krščanskega prebivalstva ne sme zapustiti. Turčija bo morala na tem polju dati poleg slovesnih obljub realnejše garancije: Evropa si lahko pridrži pravico staviti Turčijo vedno pod varušto. Zabranji se ji lahko posest vojnega brodovja tako, da v slučaju preganjanja kristjanov evropske države lahko nemoteno zaseje obrežna mesta. Turčiji se vrne suverenost a zvezje se ji lahko tke potom gospodarskih in finančnih pogodb, ki bi ob priliki ogrožanja verske svobode stopile avtomatično v veljavno in spomnile turško vladu na dane obljube. Kontinentalne države najbrž tudi ne bodo odjenjale od kapitulacij, to se pravi od pravice, ki jo imajo tujenarodne kolonije, ali naselbine (posamezne osebe, šole, misijoni, podjetja,) da sredi turškega ozemlja živijo pod varstvom svoje lastne domovinske zakonodaje. Vse to so sredstva, ki morda bolj trdno garantirajo krščanstvu mire in razvoj nego dolgotrajna vojska po nepristopnih anatolskih gorah.

Šele kadar bodo vsa sredstva za mirni sporazum izčrpana, šele takrat se sme poseči po najradikalnejšemu! Mi bi evropskim vodilnim politikom ne mogli pozabiti, ako bi pustili prelivati kri, predno, da so poiskusili skrajna sredstva za sporazumen mir brez krvi.

Turčija ima pravico biti samostojna kot kompakten narod, samostojno Turčijo ob Dardanelah rabi mednarodni mir, ker se z njim izločijo rivalitete velesil za premoč v Levanti, a ta Turčija mora biti kulturna. Evropa si je nadjala to zadnjo težavno delo in evropski narodi so edini v veri na pravilnost nove politike.

G. Trunk, pisatelj zanimive serije "Verujem v Slovanstvo" se bo nove poti na bližnjem Vzhodu iz srca veselil, ker pomeni za Slovane na Balkanu in v Rusiji eno verigo manj, v katere nas je hotela ukleniti Velika Britanija!

KRATKE NOVICE.

NAŠ KONGRESNIK JOHN W. RAINY PROTI KLANOM.

Washington, D. C., 27. nov. — Zadnji petek je kongresnik našega 4. kongresnega okraja, John W. Rainey nastopil kreko proti Klukluxklanom in njih tajni organizaciji, ki se širi in ugneduje po Ameriki, kot nepriljubljena golazen. V kongresu je predložil posebno rezolucijo, kjer zahteva takojšnjo temeljito preiskavo pod nadzorstvom vlade Združenih Držav. V svojem govoru, v katerem je navajal razne škandale, ki so jih povzročili KKK, je rekel:

"Prišel je čas, da se naši javni uradniki drže svojih danih priseg in obljub, da nastopijo proti krivici in intrigam in istim skušajo iztrgati raz obraz masko, pod katero vrše svoje gorostasne škandale, s katerimi se prizadevajo dobiti pod vplov vladne organe in poleg tega žalijo postave naše dežele pod imenom bratske organizacije. Njih delovanje in negotovanje je docela krivično in bije v obraz Božji postavi in državni ter ogroža našo domovino."

Glasom najnovejših poročil je nastal na mirovni konferenci v Lausanne nesporazum med Anglijo in Francijo. Zlato tabolko za katerega se tepo je baje Mezopotamija z bogatimi olinatimi vrelci.

Britska delavska stranka se je izrazila potom svojega načelnika proti neumestnim demonstracijam brezposebnih britskih delavcev. Letaki, ki so jih razdelili med brezposebne nosijo naslov: "Zdrav razum, naj koraka pred vznemirjenostjo in srdom!"

Predpriprava za reorganiziranje progresivne stranke v Ameriki so v teku. Senator La Follette je baje glavnji vodja te nove stranke in kakor se namiguje, bo najbrže tudi kandidat za predsedništvo progresivne stranke pri prihodnjih predsedniških volitvah.

Zastopniki države Minnesota se izražajo proti "subsidy bill". Pravijo, da so farmarji bolj potrebeni državne potrebe, kakor mornarica, ker kriza, skozi katero smo šli zadnje dve leti je ruinirala naše srednje farmarje.

Senator Borah je v senatu zadnji petek temeljito komentiral o Clemenceau-vih govorih, ki jih je imel te dni v New Yorku in v Bostonu. Borah je rekel: "Clemenceau govoril o miru. Jaz ga pa vprašam, zakaj ni naredil v Versailles pravico mir, da bi držal, vsaj je vendar on bil autor versailleskega miru?"

V rudniški nesreči, ki se je zgodila te dni v Birminghamu, Alabama, je izgubilo, kolikor je dosegan dognano 86 rudarjev svoje življenje.

Statistika kaže na podlagi ljudskega štetja, da se je nahajalo v Združenih Državah leta 1920. okoli pet milijonov ljudi, ki niso znali nebrati ne pisati.

Neki lovec v državi Indiana je te dni poskusil nov način na lov za racami. Koruzno zrnje je namečil v alkohol in ko se je isto močno napojilo alkohola, ga je posušil in nato nametal v vodo, kamor so sedale divje race. Race so seveda koruzno zbolevale in kmalu postale pijane. Ko je lovec pripljal s čolnom med nje se ni nobena dvignila, ta pa jih je lepo postrelil. Kdor zna, ta zna!

V Springfieldu, Ill., je bil povozeni predvječernjem 12-letni deček Stanley Anderson, ki je skočil na vozečo karo in se hotel nekoliko zastoniti peljati. Prišel je pod kolesje in bil je na mestu usmrčen.

AMERIKA ZAHTEVA JAVNO KONFERENCO V LAUSANNE.

Lausanne, 27. nov. — Zavezniški diplomati so v soboto osupnili in za trenutek jim je zaprlo vso sapo, ko je na konferenci nastopil odločno ameriški poslanik in javno povedal imenje Združenih Držav, namreč, da mirovna konferenca v Lausanne mora biti ityvna in dostopna vsem narodom.

"Ameriški poslanik R. W. Child je rekel meji drugim tudi to le:

"Voditelji te konferenca si naj predvsem dobro zapomnijo, da Združene Države ne bodo nikdar priznale delo "trojice," (tu je mislil na Anglijo, Francijo in Italijo), pa naj bodo njeni sklepi odobreni na kakovšnikoli konferenci, bodisi v San Reno leta 1920, ali pa sedaj tukaj na tej konferenci."

"Združene Države vstrajajo, pri svojih zahtevah, da mora vsak narod imeti enako pravico, tako tudi Združene Države morajo imeti iste pravice na bližnjem vzhodu v vseh zadevah, takoj v olinatih pokrajinah v Mezopotamiji in drugje, katerih teritorij se smatra v okvirju mednarodnega vprašanja."

Ta izjava je zopet padla meji evropskih diplomatov, kakor nepričevalna bomba skozi okno. Angleži, Francozzi, kot Italijani so se vsi skušali potuhnili in premisljajo, kako bi se znebili neljubega gosta Amerikanca, ki jim je odkrito povedal resnicu v brk. Trojica je vznemirjena in sam Bog zna, kake zvijače se bo poslužila, da bo prišla iz neprjetnega položaja, v katerega jih je zavedla odločnost Združenih Držav.

Na drugi strani meji Turki, Japonci in meji vsemi malimi narodi vladajo izvanredno dobro razpoloženje, ker odločna izjava Združenih Držav, je porodila v njih sreih nove upe, da morda res enkrat napoči na svetu med narodi tista zlata enakost, da bo malo narod, prav tako vpostavljan, kakor velik narod, da bo isti deležen prav tako vseh pravic, kakor velik v vseh mednarodnih zadevah. Dal Bog, da bi to ne bile same same, ampak, da bi se udejstvilo, čimprej mogoče! Še le, ko se to udejstvijo, potem se bo dalo sanjati o trajnem miru.

Delaj, kakor bi imel vedno živeti, moli, kakor bi imel jutri umreti!

IZ JUGOSLAVIJE.

Zlato mašo je obhajal 22. okt. v Mariboru Verv Rev. Kalist Heric, O. F. M. graditelj in dolgoletni župnik tamkajšne frančiškanske župnije pri Materi milosti. Kdor je kdaj bil v tej krasni baziliki in ve, da je delo omenjenega zlatomašnika, ki je gradil z vinarij v bogove vdove, bo takoj spoznal in priznal, da mora biti to mož izrednih vrlin. In je tudi Niegov načrt, zdidi tako cerkev velikanka na — nič, se je moral vsakemu zdeti drzen. Baje je ranjil Franc Jožef I. ko je P. Kalist stvil pred njega z besedami: Veličanstvo prihajam v imenu Marijinem, mislil, da se mu je zmešalo. Dar ni bil posebno cesarski. Zato se je P. Kalist v Marijinem imenu obrnil na ljubočino in z njegovo pomočjo srečno dovršil, kar je sklenil. Po pravici je bil na dan zlate maše ves katoliško misleči Maribor pokonci, da da duška svojemu spoštovanju do tega velikega sina sv. Frančiška.

Lokvica pri Metliki. Za nove zvono zbirajo. Izdatno so jim priskočili na pomoč ameriški rojaki. Mr. Anton Nemanjič iz Jolieta je nabral 40,000 krov in im jih poslal.

Z žaganjem kurijo v starem kraju. A radi tega jih ne smemo preveč pomilovati. Imajo namreč tudi, za to posebno pripravljene peči, ki potrebujete za eno krono žaganja pa celih deset ur izzarevajo prijetno in zadostno toploto. S temi pečmi nas pa starokraje prekose.

Iekleni beton. Nemški inženir Kleinvogel v Darmstadtju je izumil nove vrste beton z ieklenim primesom. V starem kraju se ga že začeli uporabljati in kakor pravijo je prav izvrsten, predvsem za blagajne, katerim baje uzmoviči ne morejo bližu. Seve bodo tudi oni tako napredovali.

Dekliški tečaj. Na dan sv. Elizabethe 19. nov. se je vršil v celisksam narodnem domu dekliški tečaj z raznimi poučnimi predavanji. To je že drugi tečaj te vrste. Ker se je lančno dobro obnesel, so ga tudi letos predili.

POZOR!

Radi postavnega praznika "Thanksgiving Day" na zahvalni dan, kateri se bo obhajal prihodnji četrtek, dne 30. novembra, naš list ne bo izšel. Toliko v blagotrostno naznanilo, vsem cenjenim naročnikom.

SAMI SEBI KORISTITE

Ako pošljete svoje božične pošiljatve skozi Bančni Oddelek "Edinosti," ki Vam nudi za ta slučaj posebno nizke cene, ki jih je mogoče ponuditi odjemalcem. Denar dostavimo na najbližjo pošto prejemnikov in sicer to izvrši "LJUDSKA PO SOJILNICA V LJUBLJANI" s katero imamo vredne posebne zveze. Dostavljenje se vrši hitro in točno. Poskusite enkrat in prepričani smo, da boste zatem vedno pošiljali svoje pošilja, e skozi naše podjetje. To pa zato, ker pri nas je hitra postrežba, točnost in najnižje kurzne cene, ki jih je mogoče dobiti na borzah.

VČERAJŠNE CENE SO BILE:

Jugoslovanskim kronam:	Italijanskim liram:
500 — krov	\$ 2.15
1.000 — krov	\$ 4.10
5.000 — krov	\$ 20.50
10.000 — krov	\$ 40.00
500 lir	5.30
1.000 lir	10.50
5.000 lir	25.00
10.000 lir	50.00

Pri večjih svotah, ki presegajo sveto dvajset tisoč krov, ali dva tisoč lir damo še posebni popust.

Za pošiljatve v dolarjih glejte oglas na drugem mestu v tem listu.

EDINOSTGLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by .

EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Pomilovanja vreden, kdor je udarjen s slepoto.

Ni ga večjega reveža na svetu kot je slepec. Človek brez noge, je revež, človek brez roke, brez posluha itd. vsak je revež, toda v primeri s slepcem še ni tak revež, kot slepec, ki nima vida, kateremu je svetlo solnce na nebu otemelno, kateremu sta dan in noč enaka, vedno črna — vedno temna. Zato tudi vsak slepca najbolj pomiluje, izmed vsehrevežev.

Kakor je posameznik udarjen s slepoto na telesu, t. j., da mu je vzeti vid, ravnotako imamo pa tudi slepce, ki so slepi na razumu, ki neznaajo soditi s svojim lastnim razumom, neznaajo razločevati med črnim in belim, ampak venomer potrebujejo pomočnikov, da jih vodijo in jim kažejo pot. To so duševni slepeci, kateri ne vidijo raznih javnih delovanj, neznaajo ločiti njih slabu ali dobro stran. Hudo je za posameznika, če je telesno slep, še veliko hujše je pa, če je narod kot masa, duševno slep, da ne vidi dobre in slabe strani v političnem delovanju. Gorje taki masi, če se mu približajo brezvestni voditelji, ki jih je najvišji in prvi ideal, njihov lastni žep, a blagobit naroda le kot pasja marka na vratu, pod katero svoje sebično delovanje vrši.

Tak duševno slep narod je bil Ruski narod. In kaj je danes z njim? Kaka strašna usoda ga je doletela. Približali so se mu brezvestneži, katerim je bil najvišji ideal lastni žep, poglavitični namen izkorisčanje in kam so zavedli ta ubogi slovanski narod danes? Valja se v potokih svoje lastne krvi, potaplja se v neznošnih gospodarskih razmerah, kratko, ni mu ne za živeti, ne za umreti. Strašne so posledice, ki jih je rodila duševna slepoča Ruskega naroda.

Takih slepcev pa ne manjka tudi mej Slovenci. V domovini jih je vse polno, ki se dajo radi svoje duševne slepote voditi brezvestnežem liberalcem, pod kriko samostojnežem in na drugi strani od nepridiprov social-demokratov. Take slepce pa ne najdemo samo v domovini, najdemo jih tudi mej nami v Ameriki. Vsepolno jih je!

Našim duševnim slepcem v Ameriki so se ponudili za voditelje ljudje istega kalibra, kot Rusom v Rusiji. Ti voditelji so se ugnezdili na Lawndale v Chicago, tam izdajajo dnevnik, tednik in še par drugih publikacij, s katerimi slepijo naš narod, mu rujejo iz src vero svojih očetov in vse dobre lastnosti, kolikor jih je že pač prinesel Slovenec črez morje v to novo domovino. Posledice njih satanskega delovanja mej našim ljudstvom že rode grozne in strašne posledice. Veliko teh je po neprestanem zastrupljanju že zavrglo svoj najdražji zaklad vero, ki so ga prinesli črez širno morje v to novo domovino. Pustili so se, da so jih ti brezvestni voditelji še bolj oslepili duševno, kot so bili sami. Oslepili so jih tako, da danes sploh ne znajo ločiti nič več, kaj je dobro ali slabo, kaj je črno ali belo.

Da pa dokažemo, kako strašno je udarjen naš narod s slepoto, najnavedemo par slučajev.

Te dni so se brezvestni voditelji slovenskih duševnih slepcev zbrali, kakor krokarji in vrane na teplki, pod katero leži mrhovina. Vsedli so se nad blagajno "Jugoslovenskega republičanskega združenja" in zakrakali so nad nabranim 60-desetim tisočem za slovenske sirote in za zasužnjene slovenske brate in sestre na Primorskem zadnjo mrtvaško kočnico. Nato so padli na blagajno in jo kajpada, delili, kot lačni volkovi. Tri-tisoč! krvavo zasluženih dolarjev po tovarnah in črnih, zaduhlih rudnikih so dali samosrajniku "Proletarju" na Lawndale. Iz ostalega so plačali nekaterim bogate pliče, za delo, ki nihče ne zna kakšno. Ostalo so pa dali v nek rezervni sklad, iz katerega bo Proletar na Lawndale črpal, kadar bo v finančni zadregi.

Tako se dela z denarjem, ki se ga je nabralo v narodne namene, da se pomaga doma osirotelim, in da se osvobi zasužnjene brate in sestre iz italijanske sužnosti na Primorskem in Goriškem.

In kaj pravi na to slovenska javnost, katera je vendar ta kupček nanesla skupaj, katera si je utrgala lastnim ustam, da je darovala na ta altar, katerega se je proglašalo za altar domovine. Nič! Vse je mrtvo! Slovenci delavci, ki so darovali v ta namen, so mrtvi duševno in na pamet. Drugače bi dvignili svoj glas v protest, bi zahtevali od teh voditeljev račune, bi ne dopustili zapravljanju narodnega denarja. Tako pa — vse je tisto — nihče se ne gane — vse potruje, da so vsi tisti, ki so ta denar znesli skupaj s tolikimi žrtvami veliki duševni slepeci. Pri takih pa ni čudnega, če ne vidijo — saj slepec itak ne vidi. Take je pa lahko varati, vleči za nos, ker so mrtvi in slepi duševno. Zato ne rečemo drugega, kakor: pomilovanja je vreden, kdor je s slepoto udarjen, pa najsi bo z duševno ali telesno.

Nove žrtve slabega sistema v rudniku.

Ni še pozabljen velikanska katastrofa, ki je zasula toliko človeških življenj v Jackson, zatem rudniku v Kaliforniji in niso še skoro pokopali človeške žrtve v Spangler, Pennsylvaniji, že je pretresla javnost nova vest o novi še večji rudniški katastrofi, ki se je dogodila včeraj v Birmingham v Alabami v železnu rudniku.

Poročilo naznana, da je zasutih okoli 275 rudarjev, za katerih stanejo se še natančno neve. Na delu je bilo okoli 400 rudarjev. Nad 60 pravijo, da je že mrtvih. Število mrtvih se pričakuje veliko več. Eksplozijo je baje povzročil neki električni vlak, ki je nekako po nesreči sam od sebe začel voziti. Vozeči vlak, ki je dirjal v vso silo, je na žici povzročil kapljajoče iskre, ki so zanetile rudniški prah, ki vsebuje eksplozivne snovi. Nastala je strašna eksplozija, ki je zasula vse glavne izhode iz rudnika. Nekaterim se je posrečilo po stranskih hodnikih dospeti na površje. Preživeli pripovedujejo grozne stvari o strašni eksploziji.

Torej zopet nova katastrofa, ki je pokopala zopet marsikaterega oče-

ta revnim delavskim družinam. Predkratkim v Jackson rudniku, skoro včeraj v Spangler, Pa., sedaj v Birmingham, Alabami — kje jutri? Ali se res ne da uvesti skrajne previdnosti v naše rudnike, da tamkaj delavstvo izgublja svoje življenje kar v stotinah? Ali oblasti to vse mirno gledajo? Nihče ne more trditi, da je mogoče, da se nebi nikdar nikoli pripetila kaka nesreča, toda tako hitro, kakor se pa sedaj dogaja, so pa rudniki, kakor klavnica za uboge delavce. Nihče ne more trditi, da bi se pa tako pogosto pojavljale katastrofe, ako bi bili lastniki rudnikov nekoliko bolj previdni. Toda, oni se za varstveno stanje delavcev prav malo zmenijo, samo, da jim ti kopijo kapital, da jim dosti naredi, varnost za delavce je pa postranska stvar, saj je na svetu dovolj delavcev, bodo pa druge načeli, taka je misel današnjih kapitalistov, današnjih delajalcev.

Toda delodajalci po rudnikih si naj zapomnijo, da oni so dolžni zavarovati svojega delavca pred nevarnostjo, ker sami, ki najamejo delavca in pošljajo istega na delo, da jim kopijo dobitke, so odgovorni za njegovo življenje, ako ga isti izgubi, ne da bi sam zakril. Delodajalec, ki pošlje svojega delavca v rudnik, ki je nevaren in nima varnostnih naredb poti nevarnostmi, je odgovoren za smrt svojega najetega delavca, ako ga doleti. Tu ni nobenega izgovora. Za človeka mora biti varen prostor za delati, predno se v njega pošlje delavca.

Mogoče je, da se je po naključju pripetila ta nesreča, vendar ravnato, opominja lastnike rudnikov, da kako previden je treba biti in paziti, da se take nesreče ne pripete, ker te tirajo človeška življenja v veliki meri. Te tri pretresljive nesreče, ki so doletele toliko sto rudarjev, naj bo zrcalo delodajalcem, lastnikom rudnikov po drugih krajih, naj jim bo v opomin, da bodo v svoje rudnike vpeljali večjo pozornost in opreznost, da se take katastrofe ne bodo pojavljale kot gobe po dežju. Saj rudarji so vendar ljudje z neumrjočo človeško dušo in ne živina za v klavnico!

IZ SLOVENSKIH NASELBIN.

Ljubljana, 12. novembra. — V nedeljo dne 12. novembra je bil za našo naselbino zoper posebni dan. Ta dan se je nudilo ljubiteljem petja in dramatike zoper obilo poštene zabave. Naše najstarejše društvo dr. sv. Jožeta štev. 2, K. S. K. J. je priredil igro "Lumpacij Vagabud" in zabavo za ta dan. Kolikor meni znano, prav lahko trdim, da je ta prireditev bila obiskana bolj, kakor kdaj, katera v naši naselbini. Saj pa je dr. sv. Jožef na njegovo življenje v naselbini, ki je že maršik dobrega storilo za narod in našo vero. Dasi je skoro celi dan deževalo, je bila predstava obakrat v velikem številu obiskana.

Obakrat pred igro je nagovoril občinstvo Mr. John Filak, predsednik dr. sv. Jožeta, ki je v jedrnatih besedah se zahvalil občinstvu za krasno udeležbo in naklonjenost.

Zatem so nastopili naši vrli pevci in pevke našega dobroznanega in uglednega pevskega društva "Joliet" pod izbornim vodstvom pevovodja, Mr. Martina Cvenka. Ker naše društvo "Joliet" broji 40 izvezbanih pevcev in pevk, je slovenska pesem orila po dvorani, da jo je bilo veselje čuti! Trikrat je nastopil mešani zbor in zapeli sledenje besmi: "Kmetski hiši," "Pri zibel" in "Še eno." Vsakikrat jih je občinstvo aplavdiralo, da ni bilo ne konča na kraju.

Zatem je nastopil Mr. John Černovič, predsednik našega pevskega društva kot solist in nam zapel dve angleški pesmi. Da je Mr. Černovič izborni pevec vemo že dolgo časa, toda povrhutega moramo priznati, da je nas to pot popolnoma presenetil s svojim izvanrednim nastopom. Občinstvo mu je aplavdiralo in ga skoro ni pustilo iz odr.

Med odmorom prvega in drugega dejanja je pa nam ljubezljivo pela latinsko "Santa Lucia" naša dobroznanata Miss Amalia Uršič. Na piano je spremljal Mr. M. Cvenk. To pot smo Miss Uršič prvkrat slišali peti solo, katero je dela izvanredno čuvstveno in občinstvo je bilo kar očarano, ko je čulo njen lepi glas. Dal Bog, da bi še mnogokrat nastopila!

Pri večerni predstavi so preskrbeli godbo Mrs. Lawrence Grošeli na glosi, Mr. L. Grošeli na citre in brat Mr. Luka Grošeli na kitaro. Godbene točke so proizvajali tako fino, da jih je občinstvo pozivalo z določitvami aplavdiranjem parkrat nazaj.

Med drugim in tretjim dejanjem je nastopil pevovodja Mr. Cvenk kot solist "Kie dom je moj?" Na glosi je spremljal Mrs. L. Grošeli. Njegov nastop je zelo zadovoljil občinstvo, kar je pričalo dolgotrajno odobravanje.

Zatem se je pričela igra "Lumpacij Vagabud."

Prolog ali razlog igre so govorile: Kraljica — Miss Augusta Živetz. Zvestoba — Miss Theresa Rus. Bogatija — Miss Mary Filak. Vse tri dekleta so izborni govorile slovensko, ker so že izkušene dramatične igralke. Vse tri so bile krasne običene, primerno karakterju igre.

Igra pa so predstavljali sledenje: Svedec, mizarski mojster Mr. Frank Želko, je imenito igral svo-

strokovnjak, zato tudi pod njegovim vodstvom izpade vsaka igra tako fino in natančno. Da, naša naselbina je ponosna, da ima tako izbornega in zmožnega moža v svoji sredi. Dal Bog mi še veliko let delovati za slov. pesem in dramatiko v naši sredji med jolietskimi Slovenci!

— Mr. Thomas Legan, najstarejši aktiven slovenski pevec v Jolietu je zadnjo soboto ob 3. uri popoldne za vedno zatisnil svoje oči v bolnišnici sv. Jožefa. Umrl je na poškodbah, ki jih je dobil pri ponesrečenju v tovarni v Ruberroid Co. pri delu. Po 24-urnim boju med življenjem in smrtjo je zapustil ta svet. Mr. Legan je bil zaposlen pri omenjeni družbi, kot splošni mehanik pri reparacijskem oddelku. V soboto so popravljali nekaj pri parnem stroju v "boiler room." Mr. Legan je nekaj del obrnjal s hrbotom proti velikemu kolesu takojimenovalen "pulley wheel," kar ga naenkrat nataknje neki vijak pri kolesu, ga potegne za sabo v vrtine. Pričuječi so seveda hitro ustavili kolo, toda prepozno je bilo, Mr. Legan je bil že ves zlomljen in raztrgan po telesu. Prepeljali so ga naglo bolnišnico, kjer je drugi dan v soboto po grozni mukah ob 3. uri popoldan umrl.

Mr. Legan je bil, kakor sem že omenil najstarejši slovenski pevec v naši naselbini. On je bil član prvega cerkevnega zbera naše cerkve sv. Jožefa in je stalno se udeleževal petja do 10. aprila 1921. Mr. Legan je bil zvest član našega priljubljenega Slovenskega Katoliškega Pevskega društva "Joliet." Na zadnji prireditvi dr. sv. Jožefa, štev. 2, K. S. K. J. je pel vred z društvom. On je bil posebno točen pri vajah, le redki so bili slučajii, da bi se ne bil udeležil pevske vaje.

Pri zadnji pevski poizkušnji za prireditve 12. novembra, je prišel vesel v dvorano. Vsi indeleženci so obrnili na njega ta večer posebno pozornost, ker je prišel z lepo cvetlico na orsih. Rainki se je nasmejal in vpravil eno izmed članic, ako bo pela za nista, rekel je, da se bo prihodnji teden oženil. Toda namesto, da bi se oženil je sedal že pokopan. Pač žalostno za vse nas, ki smo poznali blagega pokojnika.

Rainki je bil doma iz Dolenjskega iz Hiniske župnije pri Žužemberku, V Ameriki je bival skor 35 let. Pred sedmimi leti mu je umrla žena in zapustila četvero otrok. Ena izmed njegovih hčer je omožena.

Ker je bil Mr. Legan zvest član našega Pevskega društva "Joliet," mu je slednje dan pred pogrebom polnoštivalno zbrano 40 pevcev po številu zapelo štiri krasne pesmi. Prvo so zapeli: "Blagov mu, ki se spočije" žalostinko, potem še tri, katere je zlasti ranjki ljubil: "Struna moja," "Prošnja" in "O Devica pomocnika" (moški zbor). Pred petjem so pevci in pevke zmolili za ponovnika pet Očenašev in Češčenil Marij. Po petju pa so zmolili Rožni venec. Pač krasna navada Katoliškega Pevskega društva "Joliet."

Pogreb se je vršil v torek zutraj 21. novembra iz hiše žalosti na 1606 — N. Hickory Str. v slovensko cerkev sv. Jožefa in od tam na pokopališče. Pogrebni nosilec so bili od družbe sv. Družine, t. D. S. D., katere je bil član. Družba mu je dala krasni pokončni venec. Vence in cvetlice so nosile članice pevskega društva "Joliet," katerega zvesti član je bil pokojni Mr. Legan. Naše pevsko društvo mu je dalo tudi krasni pokončni venec, spletenega v formi pevske "lire" znaka.

Mr. Legan se je poslovil od nas. Njegove telesne ostanke so zagrebljali v črno zemljo — a njegov duh na plava nad nami — nas bodri — junaska naprej v življenju, ki ga je vam slehernemu odmeril Stvarnik.

(Dalje na 3. strani.)

ZA BOŽIČNE PRAZNIKE

je prav gotovo, da se boste spomnili na svoje domače v starosti. Slaba letina in slabe razmere doma potiska v stiske naše domače v domovini. Marsikatteri izmed čitateljev bo poslal svojim domačim domov, kak dar. Vse te opozarjam, da naj se pri pošiljanju denarja spomnijo na naše podjetje, na BANČNI ODDELEK "EDINOSTI", ki pošilja denar v stare domovine PO NAJNIZJIH DNEVNHIH CENAH IN NUDI POŠILJATELJEM NAJTOČNEJŠO POSTREŽBO.

Pošiljateljem se najtopleje priporoča:

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1849 W. 22nd Street

Chicago, Ill.

V NEDELJO POPOLDNE.

3. Nedelja — Francišek Ksaver, spoz.
4. Pondeljek — Barbara. Peter Krizolog.
5. Torek — Sabas, opat.
6. Sreda — Nikolai, škof.
7. Četrtek — Ambrož, nadškof.
8. Petek — Brezmađežno Spočet, Marije.
9. Sobota — Levkadija, dev. in muč.

ZAKRAMENT SV. ZAKONA. — BISTVO IN ZADRŽKI ZA-KONA.

Krščanski zakon je zakrament, ki ga je postavil naš Gospod Jezus Kristus. Lahko rečemo: Zakrament je zakonita pogodba med krščanskimi zaročenci, kakor jo je postavil Jezus Kristus, da prisopadlja zvezo Kristusovo z njego Cerkvijo in podeljuje tem, ki to zvezo sklepajo potrebne milosti, da bodo dolžnosti, ki jih imajo kot krščanski starši, vstno splošnjevali.

Zakrament obstoji torej popolnoma v zakoniti pogodbi. Mejsebojno pridobitev in sprejetje pogodbe od strani sklepajočih strank je oblika in bistvo tega zakona, kakor je bistvo pri sv. krstu oblivanje z vodo in izgovarjanje besed: Jaz te krstim itd."

Veste, da je zakon ustanovil Stvarnik takoj ob pričetku, ob stvarjenju sveta, ko je Bog sam združil prve starše. Od tega časa pa do Kristusovega prihoda je bil zakon sveta, nerazločljiva pogodba, dasi je bil sam na sebi edino le **naravna pogodba**; toda naš Zveličar ga je novzdignil v **nadaravno pogodbo** s tem da je postavil zakon kot zakrament v Novi Zavezi. Svoji Cerkvi je dal oblast in moč in pravo, da uredi vse glede tega zakramenta in da ga podeljuje na svet način. Ker je zakon zakonita pogodba, mora biti zakon potriren od teh, ki so zmožni sklepati tako pogodbo, med katerimi ni namreč nikakih zadržkov, vsled katerih bi postal zakon sicer neveljaven.

Glavni zadržki, ki store zakon neveljaven, razun, če se je dosegla treji veljavna dispensa, so: (1) Naravno ali krvno sorodstvo v direktni črti skozi in skozi, v stranski črti do četrtega kolena; (2) sorodstvo vsled sklenjenega zakona, v sledi katerega vdovec n. pr. ne sme vzeti sorodnico svoje umrle žene, ali vdova sorodnikov svojega umrlega moža, in sicer do četrtega kolena.

Da se zakon veljavno sklene, vršiti se mora po predpisih Cerkve, kar se tiče oklicov in časa. Čas za sklepanje zakona ne sme pasti, ra-

zun s škofovim dovoljenjem, v preivedan čas, ki je od prve adventne nedelje vštevši do Božiča in od pelnične srede vštevši do velikonočne nedelje.

Prijatelji, prosite Boga za milost, da vam da spoznati dolžnosti in nalogu stanu, v katerega je vas poklical, da boste kot verni kristiani te dolžnosti spolnjevali. Če vas je poklical v zakonski stan, pripravite se skrbno za ta stan z bogabogicem, poštenim življenjem; prepričani boste, da vam bo Bog podelil vse milosti, ki so težavnemu zakonskemu stanu potrebne. Da bo zakonsko življenje sveto in srečno, se morajo kristiani pripraviti s tem, da vredno preimejo zakrament sv. pokorje in sv. Rešnega Telesa; da prosijo Bog, da bi jim Bog dal milost čistega namena in vodil njih izbiro; da se oreje posvetujejo s svojimi starisci in prosijo svojega duhovnega pastirja blagoslov.

APOLOGETIKA.

37 — Človekov izvor od opice.

Izvor človekov je od opice. Bržkone je bila med človekom in živaljo kaka žival, ki je že izumrla, neke opicij človek.

Odgovor. — Znani učenjak, jezuit P. Roh, pravi: "Ako imajo gospodje materialisti v svojih rodbinskih arhivih morda kake tajne listine, ki se nanašajo na njihovo pokoljenje od opic, potem je v njihovem lastnem interesu, da te listine še v bodočno skrbno skrivajo."

Kako površen je vendar materializem, ki misli samo na vnanje podobnosti in se na notranjo razliko, ki je večja kakor noč in dan, niti malo ne zmenjuje. Kai jin mar bistveni razloček med človeškim duhom in živalsko "dušo"? Ne brigajo se za to dejstvo niti malo. Ti ljudje sklepojajo tako čudno: Ker je v človeku nekaj živalskega, pravijo, mora človek imeti izvor iz živali.

Spolha tudi s podobnostjo glede telesa ne pridejo dače. Nekateri "opicij" profesorji so našli 123 podobnosti. N. Virchow, ena prvih avtoritet v anatomiji in fizijologiji, pa pravi, da je najti nekako živalsko podobnost samo v človeškem ogrodju, in da pride samo ta v poštew, drugi učenjaki pa zanikujejo i to podobnost.

Tako zvani "Srednji član" med človekom in živalijo, žival, ki je baje že izumrla, o kateri v zemskih platenih pa dosedaj še niso našli nikakoga sledu, materialistom ravno toliko pomaga, kakor človeku predstavlja kakočno pomagalo, kar najboljši pogoje.

Z bratiskim pozdravom do vseh sobratov in sosedov!

IZ SLOVENSKIH NASEL-BIN.

(Nadaljevanje s 2. strani)

Kot prijatelju, ti zapojem z Gorčičem vred:

"Ti bil mi nisi brat po krvi,
A več si bil mi tisočkrat:
"Bil meni si prijatelj prvi,
"Po srci in po duhu brat!"

"Zdaj bivaš vrh višave jasne,
"Kjer ni mraku, kjer ni noči;
"Tam solnce sreče ti ne vgasne,
"Resnice solnce ne stemni!"

Prijatelj ranjeka.

Chicago, Ill. — Naši dramatikarji se prav pridno pripravljajo za vprizovite krasne dramatične igre "STAR IN MLADI." Igra se bo vprizorila dvakrat in sicer v sobote dne 2. decembra in v nedeljo dne 3. decembra obakrat točno ob 7:00 uri zvečer v cerkveni dvorani sv. Štefana.

Ker so pri tej igri zaposljene najboljše igralske moći naše naselbine prav lahko pričakujemo najboljše vprizorite. Poleg vsega je zelo važno tudi to, da je naš glasalški oder v cerkveni dvorani docela prenovljen. Dobili so izvanredno lepe kulisne, ki bodo krasile vprizoreno igro.

— Zabava društva sv. Ivana Krstitela 13. DSD., ki so jo priredili zadnjio nedeljo v pritličju naše nove šole naši prekmurci je, kakor se čuje tako izborni izpadla. Društvo je doseglo lep moralen in materialen uspeh. Čestitamo!

— V sredo večer, dan pred Thanksgiving day" priredi naš fantovski klub sv. Štefana svoj zabavni večer "Hard time party". v pritličju nove šole.

Na prireditvi bodo vsestranske zabave. Starši pridite na zabavo Vaših sinov!

— V četrtek bomo pa praznovali "Thanksgiving day" — Zahvalni dan. Na ta dan zlasti pri Amerikanecih "švicajo" purani. Pa tudi Slovenci nimamo nič zoper to navado, prav rdi se vse demokrati k mizi, na kateri je pečen puran pa poln lokal. Vsem želimo na ta dan, mnogo veselja!

NAZNANIL.

Vsem članom in članicam Slovenske Podporne Družbe sv. Mohorja se tem potom naznana, da se vrši prihodnjo nedeljo dne 3. decembra točno ob 1:30 uri popoldne glavna letna seja naše družbe. Vsak član in članica se je te glavne seje dolžan(a) udeležiti. Kdor se te seje ne bo udeležil se bo z njim postopalo po družbenih pravilih in bo zapadel kazni.

Na vse člane in članice se tudi to pot posebno apelira, da naj vsak(a) poravnava vse svoje prispevke na prihodnji seji za to leto, da bo tako mogoče oddati novoizvoljenemu odboru čiste in natančne račune od leta 1922.

Obenem se tem potom tudi pravi vse člane in članice, da naj skušajo nekoliko poagitirati med svojimi prijatelji in prijateljicami in naj na prihodnjo sejo vsak član (ica) pridelje vsaj enega ali eno za pristop v našo družbo, katera nudi v podpornem oziru svojim udom, kar najboljše pogoje.

Z bratiskim pozdravom do vseh sobratov in sosedov!

Družbeni odbor.

PREDSEDNIK GROGA.

(Konec.)

Deda na obtožni klopi so bili že prijatelji doma tolažili za slovo, da mu osem mesecev ne odide in še bo zakovan v železne verige: tolažiti bližnjega je pač lepa krščanska čednost! zraven so bili izplili vina kakor na pogrebščini in je plačeval obtoženec, kdo pa drugi. Ko mu je potem še zagovornik povedal svoje, mu je začetna vera, da za prazne besede ne more biti obsojen, nekako upadla. Pa se je stopeč pred sodniki trudil v potu svojega koščenega obraza, da ni prerobatih dajal odgovorov, dasi ga je davilo, ko je vase požiral košato zmerjanje, ki mu je sililo na jezik zoper nasprotnika. Lahko ni šlo, toda šlo je vendar, in tako si je mislil, da mora zagovornik biti ž njim čuda zadovoljen, in ga je hodil postriani gledati. Zagovornik je z roki podpiral glavo, ni krenil oči od svojih papirjev, razgrnjenih po mizi, ni se ozrl na obtoženca.

Pa je deda nekaj zasrbelo in zdaj se je zavedel, da se predsednik nič ne krega, nič ne vpije. "Pošast!" si je rekel, "to ni dobro. Ni vrag, da me res zapro za osem mesecev! Grunt pa brez gospodarja! Babe družina ne uboga; nič ji ni reči, babi, je pridna in poštena, ali kdo se bojil ženskega krila! Če gre gospodar, z doma, je malo drugače, kakor da gredo vsi. Sosed, ta zobač, pa bo onegal po senožeti kakor svinja v rizi in še bahal se bo, gobec, kako nas je ugnal."

Te misli so ga begale. Pozabil je na vse drugo, še za priče se ni zmenil, kako so prisegale v gorovile, edina mu je bila skrb: Zaprt bom, škrice tam zgoraj se nič ne zadira, če bi se zadiral, bi reč dobro kazala, tako pa ne. In ta skrb je rastla in bolj in bolj je bila nujna in bolj in bolj živa in očlasti škrice zaliti je čital staro razsodbo iz pravde zastrel pota čez senožet in jo je čital rahlo in zmerno, kakor bi padel pomladanski dež — da bi ga tristo vragov! — Pa si je mislil obtoženec: čemu tistole žreba, mar bi se kregal, škrice zaliti! — In ie to rekel samemu sebi in sam ni vedel, da je samemu sebi govoril tako glasno, da je besede slišal in razumel tudi častiti gospod predsednik.

Ta je bila nova! Kaj takega oča Pipan se ni bil doživel. Glej ga, de da irhaste! In ga je popadel za besedo: "Kaj škrice zaliti? Kdo je zaliti? Kdo je škrice? Koi te vtaknem v luknjo, da boš črn in višnjev, predno venkaj prideš. Da boš pomnil škrice zalitega!"

Iz rahlega dežja sta se bila v hihi razvila grom in tresk, da se je zbulil skrokani zapisnikar in je javnemu obtožitelju iz rok padel časopis.

Oboženec pa je bil ob robu obupna: škrice se vso dolgo razpravo ni bil nič kregal, reč je očitno izgubljena! Zdaj je že vse en kup, si je mislil in spričo krivice, ki mu je žugala, tudi ni maral več brzadi svoje narave. In je iztegnil vrat, široko odprti in škrbasta usta in ni več štedil svojega glasu in spodaj pod oknima so stali drugi kmetje in so rekli: "Ta zna! Rlove kakor bik na gmajni!"

Kričal pa je tole: "To ni po pravici! Ne boste me zapirali, ni treba misliti, za takega tolovaja, ki ni vreden, da bi živega spekl! Laže! Negre mu vere, kar je črnea za noht, za suho hruško bi desetkrat prisel! Kakšna ste sošnica, da držite s takim golijufom! Pa so drugod tudi še vrata in bomo že še vkupe prisli, vi ptički, vi!"

Predsednik živa podoba globokega ogorčenja, je zastonji grmel in grozil, grozil grozne, med brati vredne osem mesecev težke in poostrene ječe, in poleg zvonil in z roko bil po mizi: zastonji je dr. Korenina dajal penastemu svojemu klijentu nujna znamenja, naj odneha.

Pač pa se je pojavila na bojni planova nova sila, izza klopi v ozadju se je dvignil sovražni sosed in stopil bliže in dal od sebe glas in ta glas ni bil slabši od nasprotnikevga: "Kaj bi v me lajalo, reyše, mar se te kaj bojim, slina in lakota? Druga nimaš kakor prazna usta!" — in je nasprotnika s figo dregnil tia pod-

nos. — O, ni huiše krivice pod milim nebom, nego fignjen biti tja pod nos! — In še mu je obljubil: "Tako ti bom razoral twoje plesnivo kopito" — kopito je bila govorniška figura za nos — "da te lastna baba ne bo več spoznala!"

Tako je govoril in že se je krik in krek obračal na tepež in metež, pa je sodni sluga, rejeni gospod Finžgar, stopil med bojevitvi stranki in ju potisnil s krepko roko vsakega na svojo klop in ni drugega rekel, le s pesem v rebra je dal temu kakor onemu prijateljski migliaj. Gospod Finžgar je bil širom znana, ugledna osebnost, niesegov migliaj je zaledil in do veljave je prišel zopet predsednik Groga.

"Grešnik stari," je grmel, "ali ste človek, ali ste zver? Zdaj ste pokazali, kakšen ste Herodež! Le besedico še zinite, pa greste s te klopi ven in se bo skončalo brez vas!"

In irhastem dedu se je vnovič zbulil odpornik: "Kdo me bo ven gonil? Mar ne plačujem frankov, da ne bi smel tod-le sedeti?" in se je z rokami oprijel svojega sedeža, pripravljen na vse.

"Ven!" je ukazal predsednik in je stal in je iztezel roko, kakor Napoleon na slikah, "ven!"

Služa je prijet obtoženca pod pazduhu, zdaj bi se bilo skoraj kaj pritele, pa je hitro pristopil dr. Korenina, rdeč je bil kakor kuhan rak in je šepnil svojemu klijentu par besed v uho, kratek so bile, pa krepke, da je odnehal in brez huiše sile iz dvorane.

Predsednikove oči so iskale še drugo bujno stranko, pa je niso našle, poturnila se je bila za peč.

Potem se je mirno končal dokažovanje, državni pravnik in zagovornik sta povedala vsak svoje motlitvice in smo šli se posvetovati.

Pa smo bili vsi teh misli, tudi predsednik Groga, da obtoženec ni kriv. Baš niesegov in njegovega nasprotnika nebrdzani nastop pri razpravi nas je uveril, da so take grožnje, kakršne so predmet obtožbi, nič drugega in nič več nego običajna oblika medsebojnega občevanja teh ljudi, ne da bi v robati govorili tičala bogve kaka zloba; in uverili smo se tudi, da so ti ljudje vse enaki, in kakor drug z drugim govorite, tako tudi drugi drugače razumevajo, in je sosed v svoji razburjenosti danes tudi pokazal in dejanek priznal, da se obtoženca, navzlie grožnjami, prav nič ne boji. Manir smo rekli, manir obtoženec res nima, to je jasno kakor beli dan; ali za manire so plesne šole, ne pa ječe — in skratka: mi ga ne bomo zapirali.

Sluga, gospod Finžgar, je spustil obtoženca spet v razpravno dvorano in Groga Pipan mu je razglasil oprostilno razsodbo in jo obrazložil na svoji stari pristni način, in če bi se dali ti razlogi na zlato tehnico, bi se bilo nič zamere, in sta si moralna nazadnje še v roke seči sovražna sosedna in sta za slovo dobila dobrohotni svet, nai se čim prej vpiši v plesno šolo.

Zunaj je oproščeni obtoženec zagovornik dnu. Korenini razodek svoje mnenje o predsedniku. "So dober gospod," je rekel. "Le o kraju so bili preveč mrtvi in je slabo kazalo, ker niso nič onegaj in kričali. Ni šlo drugače, jih je bilo treba podžegati, da so prišli v ogeni. Pa ko so se razvneli in so jeli vpiši, se mi je koj dobro zdelo, in ko so zagrozili, da me dado obesiti na vešala, mi je kar odleglo: vedel sem po vaših besedah, da bom prost. Res, prav gananten gospod!"

Bolje je zelje v miru, nego pečenka v prepiru.

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd Str., Chicago, Ill. Rojakiom se priporočam pri nakupu raznih

BARV., **VARNIŠEV.**, **ŽELEZIA**, **KLUJČAVNIC IN STEKLA**. Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir. Najboljše delo, najnižje cene.

Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

ZADNJA PRAVDA.

ROMAN

Spisal češki J. S. Baar.
Poslovenil Vojteh Hybašek.

Pa Manca ni prišla. Pihala je od jeze in karala Martina: "Ali jim nisi mogel že lani vsega skupaj vrči na vrat? Imeli bi sedaj mir. Kje pa naj kupim cvetlice, vence, trakove? Moje roke niso za take igrače."

"Če hočeš, porečem Adamu," je menil v svoji dobrati Martin in se spomnil, kako je bilo lani lepo pri njihovem oltarju.

"Samo poskus!" je takoj vzkipela Manca; "prosila jih ne bom prav nič, če se sagni ne ponudijo. Taka-le prevzetnost! Niti geniti ne morejo, lahko bi bili veseli, če jim dovolimo, da se morejo pobahati s cvetjem — toda kaj še! Čakajo, da jih bomo prosili na kolenih. Pa se motijo, po kažimo jim, da se opravi tudi brez njih."

Na Telovo so krasili Porazilov oltar samo venci iz poljskega in travniškega cvetja: kukavic, petelinčkov, plavic, purpal in klinčkov, da so to celo ljudje opazili in tudi očitali: "No, pa taka-le lakomnost! Tukaj zraven na vrtu se osipluje vrtnice, potonike, marjetice in še druge rože, na oltarju pa taka revščina."

"Takoje, če so si v sovraštvu in se drug z drugim nočeojo spraviti." Take besede je slišal Adam med možaki, slišal jih je pa tudi Martin pri nebu; oba sta bila rdeča od sramu in se spominjala, kako lepo je bilo lani tačas; mislila pa sta tudi na rajnega očeta in njegove besede.

"Tako ne gre več," je mislil Adam; "pazil bom, kdaj pojde Martin po kozilu na vrt; mlajši sem od njega, vdam se, pojdem za njim in mu porečem: 'Martin, poslušaj, ljudje si z nama izplakujejo usta, kar je bilo, je bilo! Odpustiva si!' Prvi mu pomolim roko in dobro bo."

Tudi Martin ima žalostne in spravljlive občutke. Nosi nebo in od samega sramu ne vidi na cesto. Gotovo ga bo povprašal gospod župnik po sprevodu: "Kako pa je to, Martin, da je pri vašem oltarju stala vaša žena in njena mati, vaše svakinje z otroci pa ni bilo?" Sramote se bo pogreznil, če ga bo vprašal gospod župnik kaj takega. Zato pa ne sme iti tako naprej. Kakor hitro bo srečal Adama, ga bo ustavil in bo rekel: "Brat, eno besedo! Starejši, sem in zato moram biti razumnejši. Kar se je zgodilo, se je zgodilo!" Roko mu poda in kakor pozna Adama, prav gotovo bo udaril v roko in jo stisnil.

Praznično kosilo ne gre v slast niti Zgornjim niti Spodnjim. Oboji so kakor zastrupljeni. Porazilovi so bili napravili najbolj reven oltar, vseh mora biti tega sram.

"E, saj je bilo dovolj dobro," teši Manca očitanje svoje vesti.

"Molči," jo kara mož, "dovolj dobro imaš na krilu in ga pokrivaš s predpasnikom, da ga nihče ne vidi; kar ljudem stavimo pred oči in delamo Bogu na čast, ni nikdar dovolj dobro."

"Ti modrijan ti, besedice ne more spregovoritij človek s teboj," se jezi žena, ker ji Martin ni pritrdiril in je pomiril, pač pa še povečal njeni nemirnosti.

"Pođi sem, da te umijem," je zavpila na malega Martinka, "pojdeva rajsi k blagoslovu, z atkom itak ni pogovora."

Obula in oblekla je dečka in je potem tudi sebi prinesla iz sobe praznično obleko. Martin je sedel za mizo, pušil in gledal v prazno. Zdi se, da ničesar ne misli, toda pod čelom se mu podijo misli kakor mušice, da ga je minila vsa zaspanost. Ne ve, ali naj pove ženi, da se misli danes sniti za vsako ceno z Adamom, modruje, kako bi jí to povedal in jo pri-

dobil za svoj namen, kako bi ji razložil, da modrejši vselej odneha in popusti, ter da je on — Martin — odločno modrejši kot Adam in da bo zato on začel. Že odpira usta, — v tem pa zadoni zvon. Manca prime sinka za roko in zakliče v materino sobo:

"Mama, zvoni, pojrite vendar!" Nato je odšla. Stara Gašperka je hitela za njo proti cerkvi.

"Oh, moj Bog, že zvoni, in jaz sem še taka," se je ustrašila nasproti pri Zgornjih Dodlička. Sedela je na nizkem stolčku, Adamka je imela pri prsih in se pogovarjala z možem. Takoj je poskočila, poljubila dete in se mu nasmehnila. "Dovolj imas, nekaj si pusti za drugič!" Zadrgnila je srajco pri vratu. "Uspavaj ga!" je naročila Adamu in že se je vrtela pred ogledalcem. Adam je zibal otroka, pogledoval z radostjo na ženo, ki se je vnovič razcvita, in je rekel: "Tako bom naredil, kakor sva govorila."

Naredi, Adam, naredi; kamen se mi bo odvalil od srca. Molila bom z Dodličko v cerkvi, da ti da Bog dar sv. Duha, da boš mogel bratu vse lepo razložiti."

"Zato pa hiti, — nikar ne stoj vedno pred zrcalem, — saj si dovolj lepa! — Takoj bo zvonilo vkup."

"Samo če sem ti všeč," se smehlja Dodla in vse na njej kar igra — oči, lica, noge. Adam zadovoljen strmi za njo in hčerko skozi pokno, kako se jima vse poda.

A takoj nato je odtrgal svoj pogled od cerkve in ga uprl v vrata nasproti. Čakal je, pride li Martin na vrt. "Četr ure bom na preži," si je rekel, "če ga ne bo, pojdem sam k njemu. Rad grem, dolgčas mi je in rad bi že zopet videl sobo, kjer sem zrastel."

Leno se pomikajo kazalci na uri. — Še deset minut ni preteklo, ko se oglasijo pod oknom na hodniku koraki, hitri in jadrni koraki. "Koga neki nese k nam vrag v vas ravno v trenutku, ko imam tako važno zadevo na umu!" se jezi Adam; — toda že leti ves prestrašen k vratom. — Skozi okno je zagledal ženo z Dodličko v naročju.

"Kaj pa se je zgodilo?" jima zakliče Adam naproti in odpira vrata nastejaj.

Dodla ne odgovori — z otrokom vred pada na posteljo, zarije glavo v pernice in krčevito zaihti.

"Dodla, Dodlička, povej mi, kaj se ti je pripetilo?" Adam sede na rob postelje, stresa ženo za ramo, toda besede ne more izvabiti iz nje.

"Ali ti je prišlo slabo? Ali si morda omedilela?" ugiba Adam, Dodlička pa odkrimuje z glavo in joka naprej.

"Morda je dekla kaj naredilo?"

Dodlička zopet odkima z glavo.

"Aha, najbrž sé je kaj primerilo twoji mami ali atu?"

Ne, tudi to ne. Adam se zaman trudi, ne more uganiti pravega.

Žalosten gleda ženo in otroka, vidi samo ruto, nazaj zavezano, ki jo kita bogatih las zadaj privzdiguje kvišku, vidi tudi rožnata ušeska, a vse drugo lice se potaplja v pernice: sliši tudi jok otrokov . . .

POZOR! NOVA GOSTILNA POZOR!

Cenjenemu slovenskemu in hrvatskemu občinstvu naznam, da sem pričel gostilniško obrt. Vsem Slovencem in Hrvatom se najtopleje priporočam za obilni poset. Pri meni bodo na razpolago vedno najfinje smodke, cigarete in tobak. Poleg izbornih mehkih piščit, bo pri meni tudi vedno na razpolago fini prigrizek za cenjene goste.

LOUIS MAJCEK
Slovenski gostilničar

436 West 29th Street, Chicago, Ill.

VSO ODPRAVO

OD GLAVE DO NOG

Si lahko kupite pri nas. V zalogi imamo najboljše trpežne obleke, najboljše vsakovrstne črevlje, klobuke, spodnje obleke, praznične in za na delo srajce, najboljše ovratnike in kravate za srajce. Kadar kupujete črevlje za praznike ali za na delo pridite k nam in dobili boste najboljše črevlje, ki si jih morete kupiti za vaš denar. Za vaše dečke imamo najboljše trpežne obleke, črevlje, kape, srajce in sploh vse, kar rabijo.

Mi Vam obljudljamo, da v naši trgovini, dobite vedno najboljšo vrednost za "VAŠ DENAR"!

J. J. DVORAK & CO.

1853-1855 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Dolžnost Slovencev v Chicagi

je, da dajo svoje perilo oprati v SLOVENSKO PRALNICO "LAUNDRIJO." Ne podpirajte več tujev, ki imate v svoji sredi svojega lastnega rojaka, ki vodi to obrt. Kadar imate pripravljeno svoje perilo, pokličite na telefon, da pride na Vaš dom voz Slovenske pralnice. Mi peremo oblačila in vse, kar je za prati. Čistimo obleke "Dry cleaning," čistimo karpete, zavesne in sploh vse, kar se da čistiti. Kadar imate kaj za prati, čistiti, ne pozabite na naše ime. Pokličite nas po telefonu.

SOUTH—WEST LAUNDRY CO.

Wet and Dry Wash

JOHN ČERNOVICH, lastnik.

255 W. 31st Street, CHICAGO, ILL.

Telephone: Yards 5893.

4. IZKAZ.

DOBROTNIH DAROV ZA MLADINSKE DOMOVE V SLOVENIJI.
(Nadaljevanje s zadnje številke).

VI. ELY, MINN.:

Mr. Mary in John Otrin \$2.00; Mrs. Helena Maren \$2.00; Mr. Frank Rozman \$2.00.

Nabrala Mr. John Huter in Mr. Joe Sever:

Mr. Frank Zbašnik \$50.c; Mrs. Frances Seliškar 50c; Mr. John Pušavec 50c; Mr. Sam Šupin 50c; Mr. Frank Hribarsic; Mr. Frank Švigel 50c; Mr. John Glavan 50c; Mr. Anton Mikolič \$2.00; Mr. Anton Jonkovič \$1.00; Mr. Frank Žitnik 50c; Mr. John Sajatovich \$1.00; Mr. Frank Močnik 25c; Mr. Anton Grahek 50c; Mr. John Solačić \$1.00; Mr. Frank Žrgaj \$1.00; Mr. Joe Kvar 25c; Mr. Mike Klobučar 50c; Mr. Frank Tomšič \$1.00; Mr. Tony in Frank Zdesar \$1.00; Mr. John Hutar \$1.00; Mr. Frank Strojin \$1.00; Mr. Joe Sever \$1.00; Mr. John Strukel \$1.00; Mr. John Grahek 50c; Mr. John Kaučič \$1.00; Mr. Frank Terlep \$2.00; Mr. Matt Štukel 50c; Mr. Peter Mačrin \$1.00; Mr. John Tomšič \$1.00; Mr. Anton Vidmar \$1.00; Mrs. Anna Rozman \$1.00; Mr. Joe Pešet \$1.00; Mr. Paul Bukovetz \$1.00; Mr. Fred Bruskole \$1.00; Mr. Anton Struna \$1.00; Mr. Leopold Majerle 50c.

Skupaj 36.00

Mr. Frank Delak \$1.00; Rev. Frank Mihelič \$10.00.

Nabrala Mrs. Jack Smrekar v svoji prodajalni:

Mr. Frank Klobuček \$2.00; Mrs. Margaret Agnich \$2.00; Mr. Andrew Spoliarich \$2.00; Mr. N. Hamilton 50c; Mr. Frank Tate \$1.00; Mr. John Rickard \$1.00; Mr. Ohris Weirich \$2.00; Mr. Matt Vertin \$2.00; Mr. Thomas Slattery Sr. \$1.00; Mr. Herbert Hanson \$1.00; Mr. Frank Dular \$1.00.

Skupaj 15.50.

Nabrali Mrs. Magy Kovall in Mrs. Mary Smrekar:

John Gerzin \$75c; Joe Gerzin Jr. 25c; Frank Mochnik 25c; Mrs. C. Fortier \$1.00; Mary Sasek 50c; Elizabeth Smrekar \$3.00; Jos. Skala \$5.00; Jos. Mantel \$5.00; John Zupančič \$5.00; M. Gordon \$2.00; M. Zoretič \$2.00; And. Spoliarich 50c; Peter Bezek \$3.00; Joe B. Grahek \$1.00; Mike Grahek \$1.00; John B. Grahek \$1.00; Slogar Bros \$3.00; Frank Gruden 25c; Jack Skala \$1.00; Joe Komatar 50c; John Gouže \$1.00; Francis Moraž \$2.00; Margaret Klun \$1.00; J. A. Harri \$2.00; Mrs. N. Lozar \$1.00; Mrs. Kapsh \$1.00; Matt Kapsh \$1.00; Mary Grahek 50c; Marko Grahek 50c; John Kapsch \$1.00; Frank Pengal \$3.00; Mr. in Mrs. Steve Kovall \$10.00; Jack Grahek \$1.00; Mrs. Barich \$1.00; Steve Barowetz \$1.00; John Stukel 50c; Mrs. Paul Jadlousky 25c; Jos. Startz Jr. 50c; Joe Schweiger 50c; Frank Novasel 50c; Boat Chimaz \$1.00; Mrs. Habjan \$2.00; John Puccell 25c; John Majerle 50c; Matt Levar \$1.00; Albina Kotchevar \$1.00; Jos. Russ \$1.00; Mr. A. J. Dolins \$1.00; Jack Smrekar \$5.00; Skala in Erchul \$3.00; Jos. Pishler \$1.00; John Judnich 50c; First National Bank of Ely \$10.00; Jos. Fartin 50c; First State Bank of Ely \$10.00; Jno. Kovall \$1.50; Steve Kobily \$10.00; M. J. Murphy \$3.00; J. Laing \$3.00.

Skupaj \$122.00.

Nabrali Mrs. Mary Koščak in Mrs. Barbara Gerzin:

Frank Samec \$1.00; Joe Koščak \$1.00; Tony Kuzma \$1.00; Mike Vertin \$1.00; John Starich 50c; Anton Seme \$1.00; Paul Lukáš \$1.00; Louis Škerjanc \$1.00; Stefan Straus \$1.00; Frank Bračun \$1.00; Nick Matetich 25c; Frank Sajovic \$1.00; Frances Kočevar \$1.00; Barbara Markovich 50c; Frances Skubitz 50c; Mary Stubler 50c; Martin Gornik \$1.00; Joseph Grahek 50c; Tony Kramar 25c; George Bouchgs \$1.00; Frank Jersch 25c; John Fugina \$1.00; Frances Kalan 50c; Marjeta Kovačič 25c; Angela Kalan 50c; Frances S. Jenko 50c; Frank Merhar \$1.00; M. Bangin \$1.00; John Pluth 50c; John Kužma \$1.00; Agnes Petek \$1.00; Anna Petek 25c; Joe Wukelčič 50c; Frank Marastar 50c; Tony Aroa \$1.00; Matt Biondich 50c; Joseph Smuk 50c; Milan Muhačev 25c; Steve Agnich \$2.00; John Košak \$1.00; John Golobich \$1.00; Nick Popovich 25c; Mary Rom 50c; Elizabeth Koplan 50c; John Ukovich 50c; Martin Skala 50c; Steve Medved \$1.00; Lawrence Grošec 50c; Jelka Klusuljan 50c; Matt Kure 50c; Joe Sikunič \$1.00; Frank Šuštar 50c; Joe L. Champa 25c; Louis Champa 50c; Mary Romšek 50c; Filip Rosenblum, 50c; Frances Seliškar \$1.50; Roza Svetić \$1.00; Matt Muhič \$1.00; Frances Zajc 50c; John Čehlesnik 50c; Ana Novak 50c; Marieti Štalec 50c; Mary Presheren \$1.00; Dan Chochein 25c; Mary Kosteč 50c; Matt Košak 50c; John Otlesich 50c; John Škerjanc 75c; Frank Erchul \$2.00; Mary Panesh \$1.00; Steve B. Grahek \$1.50; John Vertnik 50c; Steve Lebar 25c; Joe Majerle 50c; Anna Slabodnik \$1.00; Mary Pluth \$1.00; Frank Jerich \$1.00; Mary Jedlasky 50c; Mary Mušič 50c; Mary Lube 50c; Joe Klemenčič 50c; Mary Schurek \$1.00.

(Dalje prihodnjič.)

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujejo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němecek
FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.